

Dichtharpoen voor den beruchten werktuig-kunstenaar Genneté, en zyne befaamde pesthuis-pomp

<https://hdl.handle.net/1874/206159>

~~XII F 26~~

DICHT-
HARPOEN.

OD 7 1274 #

DICHTHARPOEN

VOOR DEN BERUCHTEN WERKTUIG-KUNSTENAAR

GENNETÉ,

EN ZYNE BEFAAMDE PESTHUIS-POMP.

TOEGEWIJDT

Aan den Hooggeleerden en Wydvermaarden

H E E R E

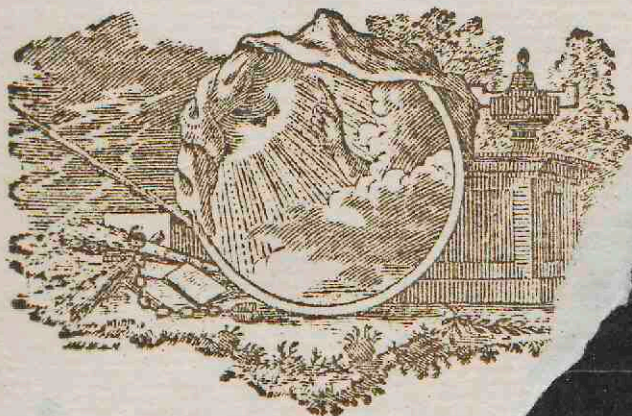
JOHAN LULOFS,

HOOGLEERAAR in de WIS- NATUUR- en
STERREKUNDE &c, &c.

in 's LANDS HOOGESCHOOL

T E

L E Y D E N.

Salaire de ses actions

van
pauze
en

DICHTHARPOEN

VOOR DEN BERUCHTEN WERKUIG-KUNSTENAAR

GENNETÉ,

EN ZYNE BEFAAMDE PESTHUIS-POMP.

TOEGEWIJDT

Aan den Hooggeleerden en Wydvermaarden

H E E R E

JOHAN LULOFS,

HOOGLEERAAR in de WIS- NATUUR- en
STERREKUNDE &c, &c.

in 's LANDS HOOGESCHOOL

T E

L E Y D E N.

Salaire de ses actions.

TOEWIJDING

AAN DEN

HOOGGELEERDEN EN WIJDVERMAARDEN
HEERE

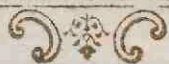

JOHAN LULOFS,

HOOGLEERAAR in de WIS- NATUUR- en
STERREKUNDE, &c., &c.

in 's LANDS HOOGESCHOOL

TE

LEYDEN.

Hoogleeraar! die, met uw vernuft,

Voor geene Wetenschappen suft;

Die, zonder struikelen of hinken,

Gelijk een zuivre Diamant

(In 't goud gevat van uw verstand)

Voor 't oog van al de waereld blinken.

o Luors! die, vol geest en vuur,
Nog pal staat, als een staalen muur,
In 't staaven dat, met al zijn hijgen,
't Orakel nu geen droppel nat,
(Voor al dien dwaas verquisten schat,)
Uit zijn Befaamde Pomp zal krijgen.

Gelcerde, en Hoogverligte man!
Zie daar, zo 't U behaagen kan,
Een Dichtstuk uit mijn brein gebooren;
En niemand beter toegewijdt
Dan U, wien mijn geringe vlijt,
En letterkennis kan bekooren.

DICHTHARPOEN
VOOR DEN
BERUCHTEN WISKUNSTENAAR
G E N N E T É,
EN ZIJNE BEFAAMDE
PESTHUIS-POMP.

Gewijd en heilig Negental!
Mijn dichtluim zoekt uw bijstand weder;
Mijn bede is tans te lijdig teder
Tot U, die niet dan Hemelval
Uw zuivren adem voelt ontglippen;
De Dicht- en Zangkunst niet alleen
Met eenen stroom van Hipocreen,
Laat vloeiën van uw wijze lippen:
Maar teffens ook, met uw vernuft,
(Onfeilbaar in bespiegelingen)

De wetenschappen kunt doordringen,
 Daar 't eindig brein voor maalt en suft.
 De Weegkunst, geen der minste deelen
 Waar uit de Wetenschap bestaat,
 Die hemelvast en zeker gaat,
 Kan boven al uw snaaren streelen;
 Wanneer 't U lust een Hemeltoon
 Op 't brein des Grooten Mans (*) te zetten!
 Die, door de wijze waterwetten,
 't Bedrog ontdekte in Hiroos kroon.
 Den Aardkloot dorst zijn plaats ontzeggen,
 Indien 'er buiten d' aerde maar
 Een slevig punt te vinden waar
 Om zijnen hefboom op te leggen:
 Zo dreef hem die Natuurwet aan:
 Dat kragt, en magt altoos in reden,
 Weerkeurig met des hefbooms leden
 Gedeeld, door 't punt van werking staan.
 Doch welk een' tijdreeks hy zouw spillen,
 Wat snelheid door 't oneindig ruim

(*) DESAGULIER, 2 de Les, 5 de Aant: Page 50.

Hij nodig had, om eenen' duim
 Die kloot, met al zijn wigt te tillen,
 Heeft Eng'lands Wijsgeer onderzocht.
 Ook dat natuur, in werktuigkunde,
 Nooit kragt- en tijdwinst tevens gunde
 Aan een en 't zelve kunstgewrogt.
 Die grondwet der Natuur is heden
 Het voorwerp mijner Poëzy.
 Ô! Zanggodinne stae me by!
 Een vreemdeling, hier aangebeeden
 En toegejuicht van hogerhand,
 Wil met geweld, Gods ordeningen,
 De wetten der natuur verwringen,
 Door 't windas van zijn trots verstand.
 't Gaat wel! ik voel mijn bloed verhitten,
 Om rustig eens dien vreemden Haan
 Een Dichtspoor in zijn kam te slaan,
 En in zijn veeren braaf te zitten.
 Ô Kunsthaan! die aan 't Weener-Hof,
 Zo luid uw kunst wist uit te kraaiën,

Het oog eens Grooten Mans te paeiën
 Met kunstgewrochten, die, in 't stof
 Der mynen, uw vernuft kon baaren;
 Zo waardig in Zijn Edel oog,
 Dat Zijn gezag u herwaarts toog,
 Als 't wonder der Wiskunstenaren.
 's Lands trek, van zelfs genoeg verzot,
 Verslingert, op Uitheemsche zoekers
 Van wondren, en natuur verkloekers
 Ontvangt u als een' aardfchen God,
 Die 't Agfte Wonder hier zou fcheppen!
 De Hoofdwet van de Weegkunst ftill
 Doen ftaan zou, naar zijn zin en wil,
 Dat zij zig roeren kon nog reppen.
 Maar bergen gingen zwanger van
 Jupijn, het hoofd der Hemelfchaaren,
 En konden niet dan muizen baaren.
 ô Genneté! verwaande man!
 Zo ftaat het ook met u te duchten;
 Die jaaren tijds 's Lands nodig geld

Ten prooie van uw dwaasheid steld,
 Daar zo veel wijze lien om zugten.
 O Dommekragt! die met een kop
 Vol wlns, de onwankelbaare wetten
 Der Werktuigkunde wilt verzetten;
 Hoe lang zal de opgeblaazen krop
 Van uw verwaant en ydel poogen,
 (Met Hermes fluit en toverroe,)
 In slaap ons wiegen, trots te moe,
 En met ons Rhijnlandts Argus oogen?
 Hoe lange zult ge een schrandere Volk
 Om zijne puik Wiskunstenaaren
 Beroemt tot Hercules pilaaren,
 In plaats van Juno, eene wolk
 Zo onbeschaamt te omhelzen geeven?
 Terwijl zo billijk met ons sterk
 Vertrouwen, op uw wonderwerk,
 Wert buitens 's Lands de spot gedreeven.
 Hoe lang houd ge ons in 't blinde zog
 Van uwe kunstgeheime gangen?

Die van bedrog te zamen hangen.

ô Windbuil! die, met al 't gepoch
 Der vinders van 't verborgen zuiën
 Van 't eeuwig zelfbeweegent ding,
 En der vierkanting van den kring
 's Lands Grooten braaf weet in te luiën
 Met pompwerk, dat door eigen kragt,
 En snelheid teffens in 't beweegen,
 De Meer ten gronde toe zal legen;
 Indien men maar geduldig wagt
 Naar 't eeuwig onderhanden blijven
 Van die afgodische uinjerpomp:
 Waar aan men, al te lomp en plomp,
 Veruinjert 's Lands gemunte schijven;
 En dat nog op Gewijden grond
 Eens Godshuis wijl de drift en ijver
 Haar plaats gunde in de Pesthuis-vijver;
 Wiens water zij van zelfs in 't rond
 Omvoeren zal, door innig leven
 En Kracht en Snelheid te gelijk;

Zo drá lnaar maker hier van blijk
En proef in 't openbaar zal geven.

Intusfchen houd ge, zeer parmant,
Haar fchuil nog voor nieuwsgierige oogen,
Met eenen digten huik omtogen,

Of, als een Heiligdom van 't Land
Beflooten in een houten Tempel;

Daar met een trots, die elk verveelt,
Haar wichelpaap zijn rol in speelt!
Misbruikende onbefchaamt den ftempel

Van 's Lands gezag, waar meé hij ftout
Op zijnen fchildwagt, gants belachlijk,
Voor allen toegang, hoe ontzachlijk,

Zijn Pomp zo vast verzegelt hout
Als Janus Kerk in vredenftijden.

Wat zeg ik! zelfs mag niemand, hoe
Aanzienlijk, tot op tweepaar roé,
Haar ftandplaats met den voet ontwijden.

Zo hoog is die uitheemsche fchat
Van wijsheid, hier in macht gefteigert

Dat hij aan Graaven heeft geweigert,
 En Burgemeesters van de Stad,
 't Gezigt van 't yz'eren kunstgevaarte;
 Dat lang genoeg 't Bataafche Atheen
 In 't licht stond, en trapte op de teen.
 Met al zijn ysfelijke zwaarte.

Dat lang genoeg met al zijn schalk
 Gebrom, en onbeschofte leden,
 In de oogen van 's Lands Archimeden
 Geen splinter was, maar wel een balk.
 De Heemraân, daar ons Kunstorâkel
 Al zijn geleend gezag van trekt,
 Ontvangt hij egter, en ontdekt
 Hun 't famenstel van Rad en Schakel,
 Waar door 't bezielde ding zig roert.
 Dan word tot aan de Starrebogen,
 Zijn onnavolgbaar kunstvermogen
 In kunstverrukking opgevoert!
 In stilte word dan opgenomen
 De proef van 't zelfbewegend werk,

In kragten dan zo fors en sterk,
 Dat hij zijn kunstdrift moet betomen.

Dan valt er in de Pesthuis-floot,
 (Met een afgrysfelijk geklater,)

Wel Elfmaal Zeven tonnen water;

Van eene hooge steigergoot,
 In een minuut uit yder koker,

Al telkens, met geraas zo dof
 In 't loeiën, of hier Ætnaas hol
 Weergalmde van den Reuzen moker.

Dan braakt deez vijver-krokodil,

(Als van den God des Nijls bezeeten)

Een bare Zee; (niet afteemeeten;

Met zulk een razend pompegil,
 Dat hun die op het Pesthuis woelen

Niets van dit al begrypelijk is;

Dan worden ze op dat pas gewis
 Betoverd, zonder dat zij 't voelen.

Ó Dan verspreid zig eene maar,
 Uit geene Onadelijke monden,

Dat alles is naar wensch bevonden;

Dat deze Werktuig-kuntenaar

Iets Godlijks, tot 's Lands nut en voordeel,

Gewrocht heeft; tegens al 't gesnap

Der kenners van zijn wetenschap;

Bedot in hun voorbarig oordeel.

Dan heet hij een geleerden nar:

(Dus noemt men Neêrlands Archimedes)

Die aan de Maakster onzes Vredes

Hier ftrydig tegens kikken dar.

Al zag men hem met brieven pleiten

Dat ons geloof, in Genneté,

Bespot wierd over Land en Zee,

Van Albions Sociëteiten:

Nog moet hij met die grauw en snauw

Zig troosten, van zo groot een Stijver.

Maar Goôn! zo 't waar is 't geen mijn ijver

Hier dus ontvalt, hoe prompt en gaauw

Zou 't ook van leer zijn, met den fabel

Der tonge van een' Batavier:

• Zo hem een Goud en Edel dier,
 (Als dat van Apuléus Fabel,)
 Met zijn gebalk te lastig viel.
 Geen Hollands hart, geen Vrijgeboren,
 Zouw zich dus laten ringclooren;
 Voor al geen Hooggeleerde ziel.
 Zie daar, een wonder by een wonder!
 De Heemraân zien de proeven, naar
 't Bestek van Genneré, heel klaar
 Al 't Pesthuis-volk is blind, en zonder
 't Gebruik der zinnen op dat pas:
 Of zo het van de steiger-deelen,
 Uit dit gedrocht zijn houte keelen
 Eens water ziet; ô Goon! de plas
 Is droevig sober en bekrompen;
 En meer niet dan gewoone vlijt
 Met winst van kragten en van tijd
 Kan geven uit gemeene pompen.
 Maar had mijn Held geen beter kans
 De sterkers van zijn avontuuren

Te doeken met zijn toverkuuren!

'k Meen ja; die zijn reets door den glans
Van zijn geleerdheid, ziende blinden;

En, door een ingefchapen zucht

Tot geeften uit een vreemde lucht,

Zijn kunstgeheime boezem-vrinden.

Dus, half begochelt door die drift,

Voor dat ze tot de kunstproef komen,

Helpt hij ze ligt geheel aan 't droomen:

Om zo onfeilbaar als de schrift,

Zijn wonder-pomp ons aan te prijzen;

Te staven dat ze 't echte merk

Heeft van 't beloofde wonderwerk.

Al stofs genoeg om te bewijzen,

Zo zeker als Euclides, dat

Hier geene onnoos'le pesthuis-duiven,

Maar 't Heemraadschap van toverkluiven

Word lelijk by den neus gevat.

Ei zie eens op wat losse schroeven

Dit lofgerucht der pompen draait!

Een Winter is 't! We zijn bekaait!

't Is gochelspel met deze proeven.

De goede pesthuis - vader, wien

Die hekfery met Hollands - grooten

Aan 't hart gaat, jaaren heeft verdrooten

De moeite en overlast van dien

Bedriegelijke wonderwerker,

Verwenscht hem daags wel duizentwef,

Van zijn gewijde Pesthuis - erf,

Weer in der mynen zwarten kerker.

Hij kruift en zegent zig met al

Zijn volk, zo dra hij 't franfeh gekakel

Van verr' maar hoort in 't pomporakel;

Bevreeft ook voor de raddenva

Van zijn geheime toverkragten.

Hij schuwt hem slimmer dan de Pest;

En wenscht hem, met zijn gochelneft,

Bij Hékaté in 's afgronds nachten.

Maar 't kunstorakel lacht zig krom,

Dat Hollands Adelijke hansfen

Zo rustig naar de pijpen 'dansfen

Van zijn laatdunkent kunstgebrom.

Hoe kittelt hem de milt, in 't paaien

Van hun vooringenomenheid

Met onvoldoend proef-befcheid,

En onbeschaamt victorie kraaien.

Hij kokermuilt in zijne vuist:

Als hij die Hooggebooren zielen

Ziet voor een' yz'ren Afgod knielen;

Wiens onmagt gantsch Euroop verguift.

Hij greinst: dat Hollands bloode dasfen,

Zo boers en onbeschaamt van geest,

Als botterikken staan bedeeft

Voor zijn geheime kunstgrimmasfen.

Maar wee zijn loos bedrog; indien

Zig 't Heemraadschap wil doen belezen

Om, met een onbeguichelt wezen,

De proefhervattinge te zien.

Dan zie ik, aan den Staaten Hemel,

Zijn Star van aangebeden kunst,

Van 's Lands misbruikt gezag en gunst
 Verschieten, met een snel gewemel;
 En sleeven eenen langen staart
 Van schande na zig en veragting;
 Geen beter uitkomst of verwagting
 Is dan zo trots een pochhans waard.
 Hoog Eed'le Heemraân, Achteb're leden
 Van Rhyndlands hooge Heemraadschap!
 Die Genneté den hoogsten trap
 Van uwe gunst hebt doen betreedén,
 Mijn Zangster wenscht, te stout mischien,
 U beter werktuigkundige oogen;
 Om 't zielbetov'rend schynvermogen
 Der Pompen, door en door te zien.
 Zij wenscht, met al te vrije toonen
 Dat ge, in 't herproeven voor den staat,
 De wyze Noothulp neemt te baat
 Van Archimedes egte Zoonen,
 Gesteld op Batoos wettig erf,
 In Vorst Euclides wortelperken;

Kunsthelden, groot van brein en werken;

Gewijde Priesters van Minerf:

Die zullen 't valsche Kunst-Orakel,

Bij 't eeuwig wetboek der natuur

(Bezield van Newtons geest en vuur)

Bezweeren, dat zijn toverschakel

En wichelstaf, die d' Opper-Goën

Verwaten durft naar de oogen steeken,

Vergruizen, tot een zichtbaar teken,

Dat 's Hemels Eer geen menschen hoon

Verdragen kan, in 't ydel poogen

Naar iets dat tegens 't eeuwig werk

Der scheppinge aandruift; die het merk

En zegel draagt van 't Alvermoogen.

Die zullen d' yzren Dagon's Pomp

Voor d' Ark van Archimedes wijsheid

(Eerwaardig door haar zuiv're grijsheid,)

Doen vallen, met een smak en plomp,

Waar van 't Geleerde Euroop' zal wagen:

Ten blijke dat in Leeuwendaal,

Minervaas Priesters dezen Baal,
 Nooit Offer hebben toegedraagen.
 En dus onschuldig zijn aan al
 De lasterlijke schande en schade,
 Die deze malle pompbravade
 Noodwendig na zig sleepen zal.
 Dit schouwspel helpt de Jeugd aan 't zingen,
 In Pallas wyze letterstad,
 Triomf! de Wener Goliath,
 Die de eeuwige slagordeningen
 Der waarheid, in dit goede land,
 Moedwillig hoonen dorst en schelden,
 Is kloek, door Newtons worstelheden,
 Met al zija trotsheid, overmand.
 Dit wonder zal uw' Mogenheden
 Wel drà 't geloof in Genneté
 Ontwringen, en van lieverlé,
 Tot de openbare proef doen treden.
 Ei Heeren! maakt dan eind van 't spel:
 Eer 't Hoofd der valsche kunst-profeeten,

Zo vast u kluiſtert aan de keten

Van zijn verleidend kunstgeſtel,

Dat God u nog goemensch herövert.

Maar ſtil: mijn Zangſter byt me in 't oor,

„ Triomf! de Heemraân zijn reeds door

„ Der Goden gunſt van zelfs onttoverd.

„ Zij zien, met Lynceus oogen tans,

„ Hoe langer dat de kunſtuil peutert,

„ Hoe meer dat alles hort en leutert;

„ En zijn al buiten hoopen kans

„ Om met hem in den lof te deelen

„ Van 't alverbluffend kunstgewrocht.

„ Zij ſtaan vol vreeze, en agterdogt

„ Dat hij, met ſtank, haafop zal ſpeelen,

„ Hen laatende den laſt alleen,

„ Van 't bits verwyt en ſchamper klagten

„ Der zugtende ingelanden dragen,

„ Gegronnd op billijkheid van reên.

„ Want aan onmogelijke grillen

„ (Op louter avontuur godwouds)

- „ Een tiende van een tonnegouds,
 „ Voor hunne rekening te spillen,
 „ Is al te groot een som, gewis,
 „ Om zonder harde pleitgedingen
 „ Der Boeren vrekke beurs te ontwringen,
 „ Die zuur genoeg gewonnen is.
 „ Waar bij gevoegd, door Hollands Staten,
 „ Nog ruim de helft van dezen schat;
 „ Komt voor 't bedrag van alles wat
 „ Een ding, dat nergens toe kan baten,
 „ Aan stoffe kost en arbeidsloon,
 „ Schaars Elfhondert Gouden ryders.
 „ Zo steken hier Natuur-bestrijders
 „ Den draak, met 's Lands gemunte Goôn.
 Ó Schielijke ommezwaai van zaken
 Voor 't Heemraadschap! (want Genneté
 Begreep al voor een jaar of twee,
 Dat hij zijn werk niet goed kon maken.)
 Ó Snel verloop van 't kunstgety!
 Dat zija Hoog Edele Patroonen,

Alom zal met den Tulband kroonen

Van welverdiende spotterny.

Dat komt van vreemde lust te voeden;

En waarlijk, als men 't zeggen dar

Der Grooten hooge gloristar

Moet op haar beurt, al mede eens bloeden:

Om niet met Lucifer, de vlag

Van 't licht alleen te willen voeren,

En aller wijzen tong te snoeren

Door onverftandig kunstgezag.

Wat middel nu ter hand genomen,

Daar 't kunstwerk heel in de asche leid,

Om 's Landsmans ftugge kregelheid

Te paaien, hem den mond te toomen?

Wat handelwijs op nieuw beraamd,

Om 't wanbestier van Rynlands Heeren

Te fteeken in de beste kleeren?

Daar 't van rondom zig zelve fchaamt.

Tot de openbaare proef te rooien;

De Pomp, als eene vuile Bruid,

Door 't graauw met drek, in plaats van kruid,
Gebloemte, en Lovers te zien strooien,

Strijd tegens 't Edel Gloripunt:

Of zelve mondeling te tuigen

Dat al die ophef legt in duigen!

Het aanzien is te veel verdunt.

Ligt kan hen deze vraag nog baaren:

Wie, Heeren! heeft de meeste schuld;

Hij, die u heeft de kap gevuld.

Of gij, die tweepaar volle jaaren

Die vullen liet als blindemans!

Want schoon hij blyft een aartsbedrieger,

Hij heeft, met Ikarus den vlieger,

Met voerman Faëton, nogtans,

Wat groots bestaan in zijn gedachten,

Hij wilde d' Eedele Natuur

Schoffeceren, zengende aan haar vuur

Zijn ingebeelde kennischagten.

Maar gij, die midden in het licht

Der Wis-Natuur- en Werktuigkunde,

De duisternis hier plaatze gunde,
 En styfde met uw toeverzigt,
 Hebt onverschoonbaar u gedraagen,
 Met uwen wonderdoenden held:
 Om duizend reedens reeds gemeld,
 En die gij voorts u zelv' kunt vragen.
 Wat kunstgreep dan met list bedagt,
 Om hunnen yver zonder kennis,
 Te mommen voor der spreeuwen schennis!
 Een kunstgreep die in volle kracht,
 Tans werkzaam is, met uit te strooiën
 Dat 's nagts de Pomp bedorven word
 Van menschen, die, door nyd gepord,
 Jaloers zijn haar te zien voltooiën.
 Om deze fint een glimp of versf
 Te geven, heeft men korts vergeeven,
 Baldadiglijk gebragt om 't leven,
 Den waakhond van de Pesthuis-werf.
 En toen met alleman aan 't waaken;
 Ter weering van de nyd, die vals,

Quansuis, dien blaffer bracht om hals,
Om beter tot haar wit te raaken.

Maar ach! die quinkslag is te plomp
Om 't straatgepeupel meé te paaiën,
De kunstvos, en die met hem draaiën,
Zijn zelfs de schenders van de pomp.
Zij zoeken duizent valsche spooren,
Om de openbare proef te ontgaan;
En moog'lijk moet de roode haan
Hun schande nog in de asche smooren;
En dan (om tog niet heel en al
Hier 't Gloripunt bij in te brokken,)
De alarmklok zelfs met list getrokken,
Geschreeuw? zie daar, de bittere gal
Der nydigaarts, heeft, trots van kammen,
't Voltocien van de Pomp ô spyt!
Gestuit, en haar aan 't vuur gewyd:
Ten speeltuig van de tong der vlammen.
Maar neen: hier raast de Poëzy:
Die laatste toevlugt, tot het keeren

Der schande, kon het Pesthuis deeren.

 O Zangster! zeg dan, rond en vry,

Wat raad de beste u dunkt in dezen;

 Om Rynlands Heemraadschap er mee

 Te zuiveren: want Genneté

Moet hier, van alles 't offer wezen.

 Dit antwoord voert ze ons te gemoet.

„ Ik raade Rynlands Eedle Heeren,

„ Dat ze eens uit dit exempel, leeren

 „ Verzaaken 't vreemde nachtgebroet

„ Van uilen, en van kunstharpijën

 „ Die, tuk op roef van Staaten gout,

 „ Met krommen bek en klauwen stout,

„ Hier komen Hollands kas bestrijën,

 „ Dat ze, edelmoedig, even milt,

„ (Om hunnen misflag te verzoeten,)

„ Uit eigen beurs de kosten loeten

 „ Aan hunne troetelpop verspilt.

„ Groothartig, aan 't gemeen bekennen,

 „ Dat ze uit onkundigheid van 't merg

- „ Der weegkunst, zonder list of erg
„ In 't hart te voên, zig lieten mennem
„ Door 't mondgebit huns lievelings;
„ Berustend in zijn kunstvermogen;
„ Wijl hunner een, met eigen oogen,
„ 't Model des yz'ren watersfinks,
„ Te Wenen had naar wensch geschouwen.
„ En daarom zonder slag of stoot,
„ Zich vleiden dat de pomp in 't groot,
„ Ook kunstmirakels hier zou brouwen.

(Maar 't zal hem ligt vergeeten zijn

Dat zulk vertrouwen, hier te lande,

Bedroog den Grooten 's Gravezande.

- „ Voorts, dat ze door den zwymelwijn
„ Van onzen tuimegheest bestooven,
„ Uit ijver voor 't gemeenebest,
„ Door zijne Pesthuispomp en pest,
„ Zich lieten van 't verstant beroven.
„ Schoon Mannen, van beproefde trouw,
„ En ijver, om voor 't Land te slaven,

- „ Wiskunſtig ſchier te kennen gaven
 „ De onmoog'lijkheid van 't kunſtgebouw;
 „ Bij monde, en met geleerde ſchriften,
 „ Bewaart in hunne Boekerij;
 „ Maar door de zeef der Poëzij,
 „ Niet vloeibaar, hier ter plaats te ziften.
 „ En laaft'lijk, dat ze, in 't openbaar,
 „ Ter vierschaar van 't Gerichte treden;
 „ Hem 't vonnis zijner ſtraf ontleden,
 „ Voor 't oog van Pallas Priesterschaar.
 „ Dan moet hem Midas kroon beſtraalen;
 „ (Te pronk gevleugelt aan de kaak)
 „ Zijn borſt, tot ijders ſpotvermaak,
 „ Met dit beſchreeven vonnis praalen.
 „ **D**it is hij! die met mond en daad,
 „ Van hovaardy en moetwil dronken,
 „ Voor al de vrijheid hem geſchonken,
 „ Bedriegen dorſt een Wijzen Staat.
 „ Den Salomon van onzen daagen
 „ Dorſt weigeren te ſpraak te ſtaan;

„ Ons heeft begochelt en verraan;
„ En daarom deze straf moet dragen.
„ Men floeg hem voorts de rugge raauw,
„ Men heeft hem Leyden uitgedreven,
„ En 't gantsche kunstgestel gegeven
„ Ter slooping, aan 't behoefstig graauw;
„ Zie daar mijn raat. Hier zwijgt ze. en sprecuwen,
(Wien 't antwoord valt in 't oor, en meê
Gebeeten tegens Genneté)
Slaan, met verward geroep, aan 't schreeuwen
Neen, Zangster! 't vonnis is niet goed,
d'Een wil hem als Ixiön draiën
Op 't wentelrad der pompe, en braaiën
Gelijk men valsche munters doet:
Om dat hij zelfs de munt der Goden,
Gedrukt op 't wezen der natuur,
Vervalschen wou, en dus, door 't vuur,
Hem keerende om zijn' as, wil dooden.
Een ander wil met Marsias,
Hem villen, tot een zegeteken.

Zijn huid op Pallas Tempel steken

Hem raauw, aan zijne toverkas,
 Besmeert met pek en hars, doen kleven;
 Doen spyk'ren als een vledermuis;
 Ten spiegel van al 't vreemd gespuis
 Dat herwaart aankomt overzweven.

Die wil hem als een tovenaar,
 Op de oude Schaal t' Ouwater weegen;
 Haalt hij geen ponden, driemaal negen
 Min zeven, dan geen straf te zwaar.
 En geene, meer gezind tot schersfen,
 Wil met de zuigers zijner pomp,
 Voor 't water, aan 't bestek te lomp,
 Hem zelf, tot zo veel water persfen.

Daar is 'er, die bedaart van zin,
 Zig kanten tegens al dit blaffen:
 Wyl 't Recht niet toelaat hier te straffen
 Een zendeling der Keizerin.

En daarom willen ze ongeschonden
 Hem keeren doen naar Oostenryk;

Met zijne Pesthuis Rarikyk,
 Tot reisgeld, op zijn rug gebonden:
 Om Fraai Curieus, voor poen of kruim,
 Te laten zien aan groote Heeren:
 Maar zwaarte zal hem luttel deeren,
 Zo draait de weegkunst op zijn duim.
 Ook kan ze teffens voor stellaadje
 En maraje, als een bezielde gril,
 Hem dienen, waar hij elders wil
 De hoofdrol, en de personaadje
 Vertoonen, van een schyngeleerd
 Quakzalver, in de wetenschappen;
 Die op metaalen voeten stappen,
 En de eeuwen tarten, ongedeert.
 Dit Vonnis kan mij best bekooren;
 Dies hang ik er mijn zegel aan;
 En heig na 't end der letterbaan,
 Door mijne Zangster afgeschooren.
 Ó Kunstuil! die, met uw gekras,
 Op vleugelen van kunstgebreken,

In Hollands tuin zijt neer gestreeken,

Verpikkende al 't geleerd gewas.

Quakzalver! die met al de kuuren

Van uw wiskunstig onverstand,

Niets uitgericht hebt, hier te land,

Dan drek uit zuiver goud te puuren.

En dies voor al nu duurkoop raars

In Lecuwendaal te komen venten,

Wel ruim de hoofdsom, met de renten,

Moogt beuren, van dit hekelvaers.

Gaa heen, nu hebt gij stof tot klagen,

Om 't drukken dezer Hekelpers,

ô Kraaiër! die geen straatgeschers

Der turfdragren kunt verdragen.

Klaag nu 't Gemeenlandshuis uw leed:

Want daar zijt ge als een ingebooren

Des huizes, aan de kroon gezworeen;

Daar staat uw tafelbord gereed.

Daar moeten Rynlands boón u streelen

Als Heemraad zelf, naar uw besluit.

Daar draait ge ér in, of stoot ér uit,
Die u behagen of verveelen.

Daar kunt ge janken bij den haart,
Gelijk een rekel die verleege
Een klem heeft op den staart gekreegen;

Dit Hekelvaers is jankens waard.

Hoog Eed'le Heemraân, die met yver,

(Om de Eer van uwe veege hoop,

Voor 't spotten van 't Geleerde Euroop

Te stuiten,) uwen rookverdrijver

Nog liefkooft uit verlegenheid;

Wat is ér, mag men billijk vragen,

Tog in hem, dat uw hoog behaagen

Zo heeft verslingert en verleid?

Wat proeven heeft hij tog gegeven

Van zijn bekwaamheid, ergens in?

't Is waar zijn grillig kunstbegin

Heeft, bij geluk, eens rook verdreven,

Of rook gemaakt meer dan ér was:

Verdient hij daarom zo veel eere?

Dat

Dat hij dan 't schoorsteen veegen leere:

 Zo komt hij dubbel u te pas.

Ook kan hij als een weerhaan draaien

 Op 't rookgat van 't Gemeenlandshuis.

 Dat 's 't al, daar zo veel kunstgedruis,

Uw Mogenheén mee weet te paaien

 Waar voor geen bouwstof was te goed,

Of al te veel na geld kon ruiken,

Om aan zijn proeffluk te gebruiken;

 Daar zelfs een gapende Etnaas gloed,

Van Mulciber met zijn Cyclopen,

 En Reuzensmits, aan kwam te pas:

 Zo 't magtig Amsterdam niet ras,

De gloénde smitse voor hem open

 Gestelt had, op scheeps-timmerwerf.

Daar 't eelfte hout toe was van noden,

Ooit toegewijd aan 't hoofd der Goden.

 Wat Kunstenaar, op Batoos erf

Geteelt, gewonnen, en gebooren,

 Zou tans (schoon hem voor uw gezigt,

Omscheen Minervaas glans en licht)

U tot iets diergeelijks bekooren.

Daar deze mensch niet anders dan

Een buffel is in aart en zeden,

Een ezel in verstand, en reden.

Die slegts de bloote schorsen van

De werktuigkunde heeft geknabbelt;

Die al wat hij zig onderwind,

Uit boeken, bij de taft, en blind,

En zonder oordeel steelt, en grabbelt.

Ik zwijg, wat naare schim en dwerg

Zijn geest is, in Euclides boeken,

Hoe ver zijn kruipziel is te zoeken

In Apolonius, en 't merg

Der Stelkunst; veel te rein en puure

Voor zijn benevelt brein; kortom:

Ik zwijg, hoe blind hij is en dom,

In de Eed'le kennis der Natuure.

Dit alles kan Uw Mogenheên,

Den kwaden uitslag zijner werken,

Gedrag en kunstbestek doen merken;

Zo klaar als Axioma één!

En nog kunt ge ô verliefde Oresten!

Niet scheiden van uw Pilades;

Vaarwel dan, Houd mijn Zangeres

Deez' ronde Poëzy ten besten,

WISKUNSTENAARS van dezen Staat!

Hoogleeraars van 't Bataaffch' Atheenen!

Wier licht, te kragtig heeft gescheenen

In de oogen van dien onverlaat;

Die daarom u, met al zijn marren,

En walgent kunstgeheim gedrag,

Niet anders deed, dan jaar en dag,

Onwaardig lasteren, en farren.

Maar trouwens noch met eigen mond

Want anders geeft hij lui van dagen

En aanzien, die na 't kunstwerk vragen,

Befcheid door 't grynzen van een hond.

Daar Gij, grootmoedig al zijn blaffen

Veracht hebt, met stilzwijgenheid;

Terwijl zijn eigen wanbeleid

Uw Regter is, om hem te straffen.

Triomf! de Dichter is in 't end,

(Daar alle wijze tongen zwegen)

Den hoogen Zangberg opgesteegen:

Om hem, in deez' Poëten - prent,

Op Helicon ten toon te draagen.

En mooglijk al ons Dichterdrom,

Op 't roeren dezer Hekeltrom,

In 't harnas tegen hem te jaagen.

Maar meest, om voor 't Geleerde Euroop',

U rein en zuiver te verklaaren

Van 't rooken aan dit vreemde gaaren,

Wiens blinde luim u nooit beкроop:

In dezen bundel van gedachten

Te wijden aan Apollos Kerk,

Den Nanceef tot een eeuwig merk,

Dat Genneté, met al zijn kragten,

(40)

U nooit heeft aan zijn snoer gehegt.
Iets dat u 't aangenaamst zal wezen,
Van alles wat hier valt te lezen,
Is 't laatste woord! IK HEB GEZEGT.

